

ERHVERVSJURA

IT-REGLER ER ET KLUDETÆPPE

IT: At kortlægge, hvilke regler der kan være relevante for at beskytte persondata, vil være et omfattende projekt. Og hvilke krav på at få udleveret data har politiet, når serverne står i andre lande?

LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

erhverv@jp.dk

I begyndelsen af 1970'erne fik vores fysik- og matematiklærer på Nørregades Skole i Herning på en eller anden måde smidt slæberne ind i et projekt, så vores klasse fik lov til at få en måned med en "computer", der var midlertidigt udlånt til et bibliotek i området.

Vi brugte tiden, indtil vi fik lov at bruge maskinen, til at lære at prikke hulkort ud på den rigtige måde. På den måde kunne man "kommunikere" med maskinen, der kunne lave beregninger. Han sagde, at det var fremtiden, vi nu arbejdede med, men det havde vi ærlig talt svært ved at se – selvom det naturligvis var spændende og gav et dejligt afbræk i den almindelige undervisning.

I midten af 70'erne kom der en mere avanceret maskine til et andet bibliotek. Den var meget avanceret, for den havde både skærm og tastatur, og hvis man programmerede rigtigt, så kunne man lave primitive quizzer. Fagre nye verden – men ikke særligt anvendelig.

I 1985 var jeg i forbindelse med min ansættelse i bagmandspolitiet på et kursus om "computer crime", der blev holdt af selveste FBI (men som desværre fysisk fandt sted i Valby). Her var både skærme, tastatur og floppy disks (forløberen for USB-stikket), men vi snakkede DOS-sprog med maskinen, og begreberne "bruger-venlighed" og "grænseflade" var slet ikke opfundet.

Når man tændte maskinen, var skærmen blot svagt oplyst, og en hvid cursor stod og blinkede. Jeg tror ikke, at jeg var den eneste deltager, der havde lidt svært ved at se, hvordan det her skulle blive et større praktisk problem – endsige da hjælpemiddel for kriminelle.

Heldigvis var der andre og meget mere klarsynede personer end undertegnede. Samme år (1985) afgav Straffelovrådet således en betænkning, der hed "Datakriminalitet".

Af forordet fremgik, at anklagemyndigheden ganske vist ikke havde haft sager endnu, som man ikke kunne håndtere med den gældende lovgivning, men alligevel kunne der efter Justitsministeriets opfattelse: »bl.a. være en vis tvivl om, hvorvidt gerningsbeskrivelsen i straf-

felovens regler ... i tilstrækkeligt omfang omfatter f.eks. retsstridig tilegnelse, ødelæggelse eller brug af dataudstyr, dataprogrammer eller data, som er lagret i databehandlingsudstyr.«

Straffelovrådet kiggede på sagen, og der blev på den baggrund vedtaget nogle nye regler i straffeloven, bl.a. en bredt formuleret bestemmelse om databedrageri. Men 1985! Det var før, der var noget, der hed internettet.

For fem år siden havde alle virksomheder deres programmer og oplysninger på servere, der typisk befandt sig i selve virksomheden. Det var kun de mere avancerede, der brugte servere "uden for huset", og et centralt sikkerhedstema var den fysiske sikring af disse servere.

Det er vanskeligt i dag at forestille sig, at internettet ikke eksisterede. At man ikke kunne få nyheder ind fra hele verden, når man havde

lyst; streamer musik eller film; købe tøj fra netfirmaer; betale elektronisk (og det i en sådan grad, at vi er på vej til at udfase kontanter).

I dag har flere og flere virksomheder deres oplysninger og programmer liggende "i skyen". Når vi taler om "skyen" eller "the cloud" og "cloudcomputing", så er det, fordi vi faktisk slet ikke ved, hvorfra vi henter oplysningerne, og hvor de håndteres henne af "vores" programmer. Og vi er sådan set også ligeglade – når bare det virker.

Jura er jo groft sagt noget, man ikke har brug for, når alting fungerer, alle er ærlige, passer på hinanden og opfører sig anstændigt. Men sådan er mennesker ikke (altid) – og derfor byder hele den teknologiske udvikling også på juridiske udfordringer.

Ved at "halse bagefter" det meste af tiden og lukke huller og lave regulering, når vi kan se problemerne opstå,

er vi i dag endt med et juridisk "kludetæppe" – desværre med store huller.

I næsten alle love er der i dag ganske vist også tænkt på informationsteknologi, som det hedder på nudansk. Men alle disse love regulerer hvert sit særlige område og er lavet ud fra de særlige hensyn, der skal varetages netop her: Lov om finansiel virksomhed, lov om elektroniske betalingstjenester, markedsføringsloven, persondataloven, lovgivning om telekommunikation, straffeloven for blot at nævne nogle få.

Det vil være et projekt i sig selv bare at få overblik over, hvilke regler der i hvilke love er relevante, når man taler om beskyttelse af oplysninger, kommunikation og programmel. Ville man også gerne have et overblik over regler, hvis primære formål er at forebygge – bliver listen endnu længere og uoverskuelig.

Lægger man endelig oven

; Ved at "halse bagefter" det meste af tiden og lukke huller og lave reguleringer, når vi kan se problemerne opstå, er vi i dag endt med et juridisk "kludetæppe".

Lars Bo Langsted

i disse forhold, som jo meget langt hen ad vejen er udtryk for rent nationale hensyn og overvejelser, det

aspekt, at oplysningerne og programmerne befinder sig på en server, der ligger i Irland, USA, Indien eller andre steder, rejser spørgsmålet sig: hvorledes er beskyttelsen der?

Det næste spørgsmål: kan politiet uden videre efterforske elektronisk, når dets søgen bringer det ned i oplysninger m.v., der fysisk befinder sig i et tredjeland?

Kan man blokere hjemmesider, der er *hosted* i andre lande – og bør man overhovedet kunne det? Mange lande har underskrevet en konvention om *cybercrime*, men dels dækker den kun et udsnit af problemstillingerne, og dels er implementeringslysten og -viljen noget blandet blandt staterne.

Der er således rigeligt at tage fat på for det netop etablerede forskningscenter for international økonomisk kriminalitet og cybercrime ved Juridisk Institut på Aalborg Universitet.

Arkivfoto

